अर्गानिक मोडेल कृषि कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७५

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

कर्णाली प्रदेश, नेपाल

वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

उपसचिव

अर्गानिक मोडेल कृषि कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७५

मा.मन्त्रीज्यूबाट मिति
२०७५/०८/०५ गते स्वीकृत

प्रस्तावनाः

कर्णाली प्रदेश भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयको आ.व. ०७५/७६ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार कर्णाली प्रदेश सरकार, मन्त्रिपरिषद्को प्रथम बैठकबाट पारित कर्णाली प्रदेशलाई अर्गानिक क्षेत्र घोषणा गर्नका लागी रैथाने बालीहरुको संरक्षण गर्दै अर्गानिक कृषिका आधारहरु खडा गर्ने निर्णयको व्यवहारिक कार्यान्वयन गर्न, अर्गानिक कृषि प्रविधिको अनुशरण तथा विस्तारको लागि कृषकहरुलाई स्थान विशेष प्रविधिको अवलम्बन एवम् सहजीकरण गर्न, विषादी रहित कृषि उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्न बाञ्छनीय भएकोले मन्त्रालयले **अर्गानिक मोडेल कृषि कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७५** तयार गरेको छ ।

परिच्छेद -१
प्रारम्भिक

१. <u>संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः</u> (१) यस कार्यविधिको नाम "अर्गानिक मोडेल कृषि कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७५"रहेको छ ।

(२) यो कार्य विधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. <u>परिभाषाः</u> विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमाः-

(क) "मन्त्रालय" भन्नाले भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय सम्झनु पर्छ।

(ख) "कार्यालय"भन्नाले मन्त्रालय अन्तर्गतका अनुदान प्रवाह गर्ने निकाय सम्झनुपर्छ।

(ग) "अर्गानिक कृषि विज्ञ" भन्नाले कम्तिमा कृषि विषयमा स्नातकोतर अध्ययन गरि कम्तिमा दश वर्ष अर्गानिक कृषि क्षेत्रमा अनुभव भएको र अन्यको हकमा कम्तिमा पन्ध्र वर्ष अर्गानिक कृषि क्षेत्रमा अनुभव भएको तथा फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट कसुरदार नठहरिएका राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय व्यक्तित्व लाई सम्झनुपर्छ।

(घ) "कार्यक्रम" भन्नाले भुमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयको स्विकृत वार्षिक अर्गानिक मोडेल कृषि कार्यक्रम अन्तर्गत संचालन गरिने कार्यक्रमलाई सम्झनुपर्छ ।

(ङ) "अनुदान रकम" भन्नाले अर्गानिक खेतीका लागि आवश्यक सेवा प्रदान गर्नका लागी उपलब्ध गराइने रकमलाई सम्झनुपर्दछ ।

(च) "संस्था" भन्नाले कानूनी प्रकृया पुरा गरेर नेपाल सरकारका विभिन्न निकायहरु वा प्रदेश सरकारका निकायहरु वास्थानीय तह अन्तरगतका अधिकार प्राप्त निकायहरु द्वारा विधिवत् रुपमा दर्ता भैई प्रमाण पत्र प्राप्त कृषिबहुउदेशीय सहकारी, कृषक समूह कृषि फार्म, कृषि उद्यमी तथा कृषि कम्पनी समेत सम्झनु पर्दछ ।

(छ) "प्रस्ताव" भन्नालेकृषि व्यवसायमा आवद्ध सहकारी, कृषक समूह, कृषि फार्म, कृषि उद्यमी तथा कृषि कम्पनीले अनुदान प्राप्त गर्नको लागी पेश गरेको कार्ययोजना सहितको आवेदन सम्झनुपर्छ।

(ज) "अनुदानग्राही"भन्नाले अनुदान प्राप्त गर्ने कृषि व्यवसायमा आवद्ध सहकारी, कृषक समूह, कृषि फार्म, कृषि उद्यमी तथा कृषि कम्पनीलाई समेत सम्झनु पर्दछ ।

उपसचिव

सचिव

मन्त्री

(झ) "सामुहिक खेती" भन्नाले सहकारी, कृषक समूह तथा कृषि फार्महरुले सामूहिक रुपमा छिमेकी जमिनको भौगोलिक सिमाना मिल्ने वा जमिन एकिकृत गरी वा करारमा जमिन प्राप्त गरी आफ्ना सदस्यहरुलाई प्रत्यक्ष संलग्न गराएर सामूहिक वा व्यक्तिगत जोखिम बहन गर्ने गरी संचालन गरिएको खेतीपाती सम्झनु पर्छ, सो शब्दले सामूहिक जोखिममा गरीने रैथाने बाली, अन्न बाली, पशुपन्छीपालन, माछापालन, रेशम खेती, मौरीपालन, कुखुरापालन, बीउ उत्पादन, फलफूल खेती, तरकारी खेती, मसलाबाली, च्याउ खेति जस्ता व्यवसाय समेतलाई जनाउँछ ।

(ञ) "एकिकृत कृषि फार्म" भन्नाले कृषि र पशुपन्छीपालन एकै ठाउमा गरि मूख्य उत्पादन बाहेक खेर जाने सहायक उत्पादनको सदुपयोग गर्ने गरि व्यवस्थापन गरिएको फार्मलाई जनाउँछ ।

परिच्छेद-२
कार्यक्रम संचालन प्रक्रिया

३. **अर्गानिक मोडेल कृषि कार्यक्रम कार्यान्वयन विधि:** अर्गानिक मोडेल कृषि कार्यक्रम कार्यान्वयन विधि देहाय अनुसार हुनेछ :-

(१) कृषि ज्ञान केन्द्र/पशुसेवा विज्ञ केन्द्रले कार्यक्रम संचालन गर्ने सम्बन्धित स्थानीय तहसंग समन्वय गरि गाउँ/नगर पालिकास्तरिय अनुसूची -१ बमोजिम अर्गानिक कृषि कार्यक्रम समन्वय समिति गठन गरिनेछ ।

(२) अर्गानिक कृषि कार्यक्रम समन्वय समितिले अनुसूची -२ बमोजिम वडास्तरिय अर्गानिक कृषि कार्यक्रम समन्वय समिति गठन गर्नेछ ।

(३) गाउँ/नगर पालिकास्तरिय अर्गानिक कृषि कार्यक्रम समन्वय समितिले मन्त्रालय, सम्बन्धित कृषि ज्ञान केन्द्रको उपस्थितिमा एक दिने कार्यक्रम आयोजना गरि अर्गानिक मोडेल कृषि कार्यक्रम संचालन भएको घोषणा गर्नेछ । आवश्यकता अनुसार स्थानीय तहले अर्गानिक जोन, क्षेत्र वा समग्र गाउँ/नगर पालिका बनाउन आफ्नो प्रतिवद्धता सहित कार्यक्रम घोषणा गर्नेछ ।

(४) मन्त्रालय/मन्त्रालय मातहतका निकायहरुले गाउँ/नगरपालिकासँग समन्वय गरि वार्षिक कार्यक्रमहरु संचालन गर्नेछन् ।

४. **संचालन गरिने कार्यक्रमहरु:** अर्गानिक मोडेल कृषि कार्यक्रम अन्तर्गत देहायअनुसारका कार्यक्रमहरु सञ्चानल गरिनेछ :-

४.१. अर्गानिक मोडेल कृषि फार्म विकास कार्यक्रम:

१. अर्गानिक मोडेल कृषि फार्मका न्यूनतम मापदण्डहरु:

(क) रासायनिक मल, विषादि, हर्मोन तथा मानव निर्मित तत्वहरु रहित खेति प्रणाली अपनाइएको ।

(ख) एकिकृत कृषि फार्म गरेको ।

उपसचिव सचिव मन्त्री

(ग) कम्तिमा बार्षिक रुपमा रु. पच्चिस लाख बराबरको कारोबार हुनुपर्ने । सम्पूर्ण कारोबार बैंकमार्फत गर्नुपर्ने ।

(घ) बाली तथा पशुपंक्षी बिमा गरेको।

(ङ) कम्पोष्ट मल, भर्मि कम्पोष्ट Shed निर्माण, गोठेमल र भकारो सुधार गरेको ।

(च) वानस्पतिक विषादि बनाउन प्रयोग गरिने कम्तिमा पाँच प्रजातिका विरुवाहरु (१०/१० वटाको दरले) रोपेको ।

(छ) आलीकान्ला तथा खेत बारीमा उत्पादित झारपात तथा बनबुटयान आगो नलगाई कम्पोष्ट बनाई प्रयोग गरेको हुनुपर्ने ।

(ज) सिंचाईको राम्रो व्यवस्थापन भएको ।

(झ) स्थानीय स्रोत तथा परम्परागत ज्ञान, शीप र प्रविधिको अधिकतम प्रयोग भएको ।

(ञ) सहायक उत्पादनको अधिकतम पुन प्रयोग र सदुपयोग गरेको ।

(ट) जग्गाको क्षेत्रफल न्युनतम १० रोपनी र कम्तिमा १० वटा गाई/भैंसी वा १०० वटा भेडा/बाख्रा वा १००० वटा लोकल कुखुरा पालेको ।

२. अर्गानिक मोडेल कृषि फार्म विकासको लागि आवश्यकतानुसार कम्तिमा तिन वर्षसम्म मन्त्रालयले बजेट विनियोजन गर्न सक्नेछ ।

<u>४.२. अर्गानिक कृषि प्रविधि तथा उत्पादन सामग्री सहयोग कार्यक्रमः</u> भकारो सुधार, भर्मिकम्पोष्ट, कम्पोष्ट मल, हरियो मल, जैविक मल तथा विषादि, वानस्पतिक विषादि तथा झोलमल, आई.पि.एम प्रविधि, सुक्ष्म जैविक मल, कोसेबाली, भिरालो जग्गामा खेति प्रविधि, माटो निर्मलीकरण प्रविधि जस्ता कार्यक्रमको लागि मन्त्रालयबाट ७० प्रतिशत अनुदान प्रदान गरिनेछ ।

<u>४.३. क्षमता अभिवृद्धि तालिम कार्यक्रमः</u>

(१) अर्गानिक कृषि प्रविधि हस्तान्तरण एवं विस्तार गर्न, अर्गानिक कृषि विकास कार्यक्रममा संलग्न प्राविधिकहरुको दक्षता बढाउनुका साथै कृषकहरुमा अन्तरनिहित ज्ञान, सिप अभिवृद्धि गर्न मुलतः अर्गानिक कृषि सम्बन्धि निम्नानुसार तालिम संचालन गरिनेछ।

क्र.स.	तलिमको नाम	समयावधि	तालिम पाठ्यक्रम
१	प्रशिक्षक तालिम (ToT)	७ दिन	मन्त्रालयले पाठ्यक्रम तयार गरि आवश्यक्तानुसार प्रत्येक वर्ष परिमार्जन गरि सचिवस्तर निर्णयबाट स्विकृत गर्ने ।
२	अर्गानिक इन्सपेक्टर तालिम	७ दिन	मन्त्रालयले पाठ्यक्रम तयार गरि आवश्यक्तानुसार प्रत्येक वर्ष परिमार्जन गरि सचिवस्तर निर्णयबाट स्विकृत गर्ने ।

उपसचिव

 सचिव

बिमला के.सी.
मन्त्री

३	अर्गानिक सर्टिफिकेसन तालिम	७ दिन	मन्त्रालयले पाठ्यक्रम तयार गरि आवश्यक्तानुसार प्रत्येक वर्ष परिमार्जन गरि सचिवस्तर निर्णयबाट स्विकृत गर्ने ।
४	अगुवा कृषक तालिम	५ दिन	पाठ्यक्रम तयार गरि कृषि तलिम केन्द्र प्रमूख /कृषि ज्ञानकेन्द्र प्रमुखबाट स्विकृत गर्ने ।
५	स्थलगत घुम्ति तालिम	१ देखि २ दिन	पाठ्यक्रम तयार गरि कृषि ज्ञानकेन्द्र प्रमुखबाट स्विकृत गर्ने ।
६	अर्गानिक कृषक पाठशाला	बाली विशेष अवधिभर	मन्त्रालयले पाठ्यक्रम तयार गरि आवश्यक्तानुसार प्रत्येक वर्ष परिमार्जन गरि सचिवस्तर निर्णयबाट स्विकृत गर्ने ।
७	पुनर्ताजगी तालिम	१-२ दिन	पाठ्यक्रम तयार गरि कृषि तलिम केन्द्र प्रमूख /कृषि ज्ञानकेन्द्र प्रमुखबाट स्विकृत गर्ने ।

पुनश्चः क.सं. १,२ र ३ मा उल्लेख गरिएका तालिमहरु कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र/पशुपन्छी तालिम केन्द्र/कृषि ज्ञान केन्द्र/भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्रहरुले र क.सं.४,५,६ र ७ मा उल्लेख गरिएका तालिमहरु अनुदानग्राहीले संचालन गर्नेछन ।

(२) तालिम कार्यक्रम संचालन गर्दा कर्णाली प्रदेशको खर्च मापदण्ड निर्देशिका, २०७५ अनुसार खर्च गनुपर्नेछ।

४.४. <u>संस्थागत विकास, जनचेतना तथा प्रचार प्रचार कार्यक्रम:</u>

(१) <u>विश्व खाद्य दिवस, प्रांगारिक कृषि दिवस लगायत अन्य अर्गानिक कृषि सम्बन्धि दिवसहरु:</u>

(क) अर्गानिक कृषि सम्बन्धि जनचेतना अभिवृद्धि गर्न र अर्गानिक कृषि प्रवर्द्धन गर्न हौसला प्रदान गर्न विभिन्न दिवसहरुको अवसर पारेर उत्कृष्ट कृषक, व्यापारी, कृषि उद्यमी तथा कृषक समूह/सहकारीलाई सम्मानित गर्दै स्थानीय तह, जिल्ला तथा प्रदेशस्तरमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम आयोजना गरि पुरस्कार प्रदान गर्ने ।

(ख) कृषक, कृषक समूह, सहकारी तथा कृषि संग सरोकारवालाहरुको सहभागितामा जनचेतनामूलक व्यानर, नारा, प्लेकार्डसहित प्रभातफेरी कार्यक्रमको आयोजना गर्ने ।

(ग) विद्यार्थीहरुविच निबन्ध, गित, कविता, वतृत्वकला, चित्रकला प्रतियोगिता संचालन गरि उत्कृष्ट विद्यार्थीलाई सम्मानित गर्दै पुरस्कार प्रदान गर्ने ।

उपसचिव

सचिव

(घ) विद्यार्थीहरु विच निबन्ध, गित, कविता, वतृत्वकला, चित्रकला प्रतियोगिताको लागि पुरस्कार रकम देहाय बमोजिम हुनेछः

अ. <u>जिल्लास्तरः</u> प्रथम रु.४,०००।,द्धितियरु.३,०००।,तृतीयरु.२,०००।सान्त्वना रु.१,००० का दरले पुरस्कार प्रदान गर्ने ।प्रतियोगिता छनौट समितिका चार सदस्यलाई रु. ५००। का दरले २,०००। र प्रतियोगिता आयोजना व्यवस्थापन खर्च रु ५,००० ।

आ. <u>प्रदेशस्तरः</u> प्रथम रु.१०,०००।–, द्धितिय रु. ७,०००।– तृतीय रु. ५,०००।– सान्त्वना रु.३,००० ।– का दरले पुरस्कार प्रदान गर्ने ।प्रतियोगिता छनौट समितिका चार सदस्यलाई रु. ५००।– का दरले २,०००।– र प्रतियोगिता आयोजना व्यवस्थापन खर्च रु ५,०००।– ।

(२) <u>अर्गानिक कृषि मेला प्रदर्शनीः</u> "देखेपछि विश्वास बढ्छ" भन्ने वास्तविकताको आधारमा कृषकहरुद्धारा उत्पादित कृषि उपजहरु प्रदर्शनमा राखेर उनिहरुबिच प्रतिस्पर्धा गराई दर्शकहरुले प्रविधि सिकेर बढि उत्पादन गर्न सकुन भन्ने उद्देश्यले यो कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।अर्गानिक कृषि मेला प्रदर्शनी देहाय अनुसार गर्नुपर्नेछ :-

क. स्थानीय चाड पर्व, मेला, महोत्सव आदिको अवसर पारेर कृषि मेला प्रदर्शनी आयोजना गर्न सकिन्छ ।

ख. प्रदर्शनी गर्ने मिति र स्थान निश्चित गरेपछि व्यापक प्रचार प्रसार गर्नुपर्छ, जसबाट बहुसंख्यक कृषकहरुको सहभागीता होस ।

ग. यस्तै गरि सहभागी हुने कृषक,समुह सहकारी तथा निकायहरुलाई अग्रिम जानकारी गराई सहमति लिनुपर्छ ।

घ. सम्बन्धित कार्यालयले प्रदर्शनी आयोजक समिति गठन गरि विभिन्न कामको जिम्मा लगाउन सक्नेछ।

ङ. कृषकका उत्पादन र प्रविधिहरुलाई देखाउने प्रदर्शन कक्षको व्यवस्था गनुपर्छ ।

च. प्रदर्शित उत्पादनहरु विच प्रतिष्पर्धा गराई मुल्यांकन टोलीले उत्कृष्टलाई पुरस्कृत गर्नेछ ।

छ. अर्गानिक कृषि मेला प्रदर्शनी कार्यक्रम संचालन गर्न सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरुसंग समन्वय र सहकार्य गर्न सकिनेछ ।

आर्थिक पक्षः अर्गानिक कृषि उपज सम्बन्धि अधिकतम ६ वटा आईटममा प्रति आईटम रु ५०००।– (प्रथम रु.२०००।–, द्धितिय रु.१५००।–, तृतीय रु.१०००।– र सान्त्वना रु.५००) का दरले पुरस्कृत गर्न सकिनेछ ।

खर्च नम्सः

पुरस्कारः ३०,०००।–

उपसचिव

सचिव

मन्त्री

स्टल निर्माण तथा व्यवस्थापनः	१०,०००।–
व्यानर तथा प्रचार प्रचारः	५,०००।–
चियापान तथा व्यवस्थापनः	५,०००।–
कुल जम्माः	५०,०००।–

(३) जनचेतनामूलक सन्देश, लिफलेट, पोष्टर, पम्पलेट, लेखन प्रकाशन ।

(४) अर्गानिक कृषि डकुमेन्ट्री, जिंगल, विज्ञापन, प्लेकार्ड, होडिङ् बोर्ड, डिस्प्ले बोर्ड ।

४.५. जैविक विविधता र रैथाने बाली संरक्षणः चिनो, कागुनो लगायत स्थानीय रैथाने जातका बालीहरुको उत्पादन तथा प्रवर्द्धन गर्ने कार्यक्रममा मन्त्रालयले ७५ प्रतिशत अनुदान प्रदान गर्नेछ ।

५. दफा ३ बमोजिम कार्यक्रम संचालन गर्दा अनिवार्य रुपमा अर्गानिक कृषिको प्रवर्द्धनसंग सम्बन्धित कार्यक्रम हुनुपर्नेछ ।

६. अर्गानिक मोडेल कृषि फार्म विकास कार्यक्रम संचालन प्रक्रियाः

१. अनुदान प्रवाह गर्ने निकाय :अनुदान प्रवाह गर्ने निकाय मन्त्रालय अन्तर्गतका कार्यालयहरुरहनेछन्।

२. सूचना प्रकाशन तथा प्रस्ताव आव्हानः

क.कार्यालयले प्रचलित सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावलीले तोकेको म्याद दिई नियमानुसार प्रक्रिया पुऱ्याई अनुसूची-३ अनुसारको ढाँचामा सूचनाप्रकाशनगरी प्रस्तावआव्हानगर्नु पर्नेछ। सम्बन्धित सरोकारवाला सबैको जानकारीका लागि स्थानीयएफ.एम.बाटसमेत सोसम्बन्धी सूचनाप्रचारप्रसार गर्न सकिनेछ।

ख.प्रस्तावपेशगर्नइच्छुककृषि व्यवसायसँग सम्बन्धित सहकारी/कृषक समूह/निजी फार्म/कृषक उद्यमीले अनुसूची-४ अनुसारको निवेदन साथ अनुसूची-५ बमोजिम प्रस्ताव पेश गर्नु पर्नेछ।

३. आवेदनका लागि चाहिने आवश्यक कागजातः- आवेदकले आवेदन साथ निम्न वमोजिम कागजातहरु संलग्न गर्नुपर्नेछ :-

क. संस्था दर्ताको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि

ख. कृषि व्यवसायमा आवद्ध सम्बन्धित सहकारी वा उपभोक्ता समुह वा कृषक समूहले सूचना अवधि भित्र अर्गानिक मोडेल कृषि फार्म विकास कार्यक्रम संचालन गर्नसहकारीको हकमा सञ्चालक समितिको अन्यको हकमा संस्थागत निर्णय र विनियम वा विधानको प्रतिलिपि

ग. अर्गानिक मोडेल कृषि फार्म विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अनुसूची -४ अनुसारको प्रस्तावना

घ. सम्वन्धित स्थानीय तहको सिफारिस पत्र

ङ. सहकारी र निजी फर्मको हकमा गत आ. व. को संस्थाको लेखा परिक्षण भएको प्रतिवेदन प्रतिलिपि

च. सहकारी र निजी फर्मको हकमा गत आ. व .सम्म कर वुझाएको वा कर छुट भएको भए सम्वन्धित कार्यालयको प्रमाण

उपसचिव सचिव मा.विमला के.सी. मन्त्री

छ. सहकारी संस्थाको तर्फबाट कारोबारमा सहभागिताका लागि आधिकारीक प्रतिनिधि तोकेको निर्णय प्रतिलिपि

ज. जग्गाको क्षेत्रफल र स्वामित्व वा हकभोग खुल्ने प्रमाण पत्रको प्रतिलिपी

झ. आवश्यक पूर्वाधार निर्माण तथा मेशिनरी औजार खरीदका लागि अनुदानग्राहीले व्यहोर्नु पर्ने लागतको अंश व्यहोर्ने क्षमता तथा प्रतिबद्धता भएको प्रमाणित गर्ने कागजपत्रहरु ।

७. <u>अनुदान रकम प्रदान नहुने वा प्रस्ताव रद्ध हुने अवस्थाः</u> देहाय बमोजिमका अवस्थामा अनुदान रकम प्रदान रकम प्रदान नहुने वा प्रस्ताव रद्ध हुन सक्नेछः-

१. कार्यविधि र मापदण्ड भन्दा फरक किसिमको कार्यक्रम संचालन गर्न प्रस्ताव पेश भएमा स्वत रद्ध हुनेछ।

२. आवेदन साथ संलग्न भएका विवरणहरुको स्थलगत अनुमगन तथा प्रमाणीकरणको बाट झुट्टा विवरण पेश भएको पाइएमा सो प्रस्तावलाई मूल्यांकनमा समावेश गरिने छैन ।

३. सूचना प्रकाशन भएको मिति भन्दा पछि दर्ता भई आवेदन पेश गर्ने संस्थाहरुलाई मूल्यांकन प्रक्रियामा समावेश गरिने छैन ।

४. कार्यक्रम संचालन अवधिमा रासायनिक मल तथा विषादि प्रयोग गर्ने संस्थाको प्रस्ताव जुनसुकै बेला पनि रद्ध गर्न सकिनेछ ।

८. <u>प्रस्तावको मूल्याङ्कन तथा छनौटः</u> प्रस्तावहरुको मूल्याङ्कन तथा छनौट गर्न प्रस्ताव मूल्याङ्कन तथा छनौट समिति गठन गरिनेछ । समितिले स्वीकृत आधार र मापदण्ड बमोजिम प्राप्त प्रस्तावहरुको मूल्यांकन तथा छनौट गर्नेछ। यस्ता प्रस्ताव छनौटका आधार र मापदण्ड अनुसूचि-६ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ।

९. <u>प्रस्ताव मूल्याङ्कनतथा छनौट समितिः</u> प्रस्ताव मूल्याङ्कनतथा छनौट समिति देहायानुसार हुनेछः-

क. विषयसँग सम्बन्धित अधिकृत वा कार्यालय प्रमुखले तोकेको प्रतिनिधि,	- संयोजक
ख. आर्थिक शाखा प्रमुख, सम्बन्धित कार्यालय	- सदस्य
ग. खरिद ईकाइ प्रमुख, सम्बन्धित कार्यालय	-सदस्य-सचिव

१. समितिले आवश्यकता अनुसार बैठकमा सम्बन्धित विषय विज्ञहरुलाई आमन्त्रण गर्न सक्नेछ। समितिले बढीमा तीन वटा बैठकबाट कार्य सम्पादन गरिसक्नु पर्नेछ ।

२. समितिले आवश्यकता अनुसार आफ्नो काम कारवाहीलाई वस्तु परक बनाउन समितिका सदस्यहरु मध्ये बाट एक जना संयोजक र बढीमा २ जना सदस्य रहेको उप-समिति गठन गरी मूल्याङ्कन प्रतिवेदन लिन सक्नेछ। उप-समितिको बैठक बस्नु परेमा बढीमा दुई वटा बैठकबाट कार्य सम्पादन गर्नुपर्नेछ ।

३. मूल्याङ्कन तथा छनौट समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

उपसचिव   सचिव   मन्त्री

क. स्थलगत अध्ययन, अवलोकन गरी प्राप्त प्रस्ताव उपर प्राविधिक र आर्थिक दृष्टिकोणले विश्लेषण र मूल्याङ्कन गर्नेछ ।

ख. आवश्यकता अनुसार उप-समितिलाई छनोट सम्बन्धी अधिकार बाहेक अन्य अधिकारहरु प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ। प्रत्यायोजित अधिकार बमोजिमको कार्य सम्पादन गरी समिति समक्ष आवश्यक राय तथा सिफारिस सहितको प्रतिवेदन पेशगर्नुपर्नेछ ।

ग. समितिले समग्र विषय वस्तुको अध्ययन र विश्लेषण गरी उपयुक्त प्रस्तावहरुको योग्यताक्रम लिष्ट तयार गरी अन्तिम लिष्ट प्रकाशन गर्नेछ ।

घ. समितिले मूल्याङ्कन सम्बन्धी कार्य गर्दा प्रस्ताव पेश भएको अन्तिम मितिले ७ दिन भित्र प्रस्ताव छनौट गर्ने गरीमूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्नेछ । उक्त म्याद भित्र छनौट गर्न नभ्याउने भएमा उचित कारण र आधार खुलाई पुनः बढीमा ७ दिनको म्याद थप गर्न सकिनेछ ।

ङ. मूल्याङ्कन समितिले मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गरि सकेपछि आवश्यक राय तथा सिफारिस सहित कार्यालयका प्रमुख समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

४. कार्यालयले छनौट भएका प्रस्तावहरुको विवरण खुलाई ७ दिनको म्याद दिई सम्झौता गर्ने आशयको सूचना जारी गर्नु पर्नेछ ।

५. छनौटमा परेका प्रस्ताव उपर उजुरी नपरेमा छनौट भएको ८ औं दिन देखि ३ दिन भित्र सम्झौता गर्न आउने गरी छिटो साधन मार्फत सम्बन्धित प्रस्तावकर्तालाई सूचना दिनुपर्नेछ ।

६. छनौट भएका प्रस्ताव उपर उजुरी परेमा ७ दिन भित्रमा उजुरी उपर आवश्यक निर्णय गरी सक्नु पर्नेछ ।

१०. <u>सम्झौता र भुक्तानी</u> : अर्गानिक मोडेल कृषि फार्म विकास कार्यक्रम संचालन गर्दा देहाय अनुसार सम्झौता र भुक्तानी हुनेछ ।

१. <u>सम्झौताः</u> अनुदान प्रवाह गर्ने निकायले छनौट भएको अनुदानग्राहीसँग भुक्तानी प्रकृया तथा अनुदानग्राहीको दायित्व स्पष्ट रुपमा उल्लेख भएको सम्झौता अनुसूची-७ अनुसार गर्नु पर्नेछ ।

२. <u>भुक्तानी विधिः</u> अनुदान रकमको भुक्तानी अनुदानग्राहीको बैंक खाता मार्फत बढीमा ३ किस्तामा गरिनेछ ।

क) सम्झौता भएपछि कार्ययोजना, पेश्की मागको निवेदन, बैंक सुरक्षण वा बीस प्रतिशत कार्य सम्पन्न हुने प्रमाण पेश गरे पछि पेश्कीको रुपमा प्रथमकिस्ता वापत अनुदान रकमको २०% भुक्तानी,

ख) पचास प्रतिशत कार्य सम्पन्न भएपछि सम्पूर्ण बील भर्पाई सहित पहिलो किस्ता फछ्यौंट गरी जम्मा ३० % पहिलो रनिङ्ग बीलको रुपमा भुक्तानी,

ग) सबै कार्य सम्पन्न भई कार्य स्वीकार प्रतिवेदन सहित अन्तिम प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि ५०% तेस्रो तथा अन्तिम किस्ताको रुपमा भुक्तानी।

घ) भुक्तानी हुँदाका बखत अनुदानग्राहीले गर्ने लागत सहभागिताबाट पनि भुक्तानीको अनुपातमा कार्य सम्पन्न गरिसकेको हुनु पर्ने तथा सो कुरा बीलहरुमा स्पष्ट देखिएको हुनुपर्नेछ ।

उपसचिव   सचिव   विमला के.सी. मन्त्री

ङ) भुक्तानीका अन्य प्रकृयाहरु प्रचलित सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली बमोजिम तथा अन्य सम्बन्धित प्रचलित कानुन बमोजिम हुनेछ ।

च) अनुदानग्राहीले रनिङ्ग बील तथा तोकिएको कार्यसम्पादन गरी कार्य सम्पन्न बीलको आधारमा रकम भुक्तानी लिन सो कार्यको सुपरिवेक्षण तथा प्राविधिक नाँप जाँचको लागि लिखित निवेदन दिएको सातदिन भित्र कार्यालयले कार्यको अनुगमन, सुपरिवेक्षण तथा सम्पन्न कार्यको प्राविधिक मूल्याङ्कन (नाँपजाँच) गरी भुक्तानीको व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ।

३. <u>अनुदान रकमः</u> स्वीकृत कार्यक्रम र बजेटको परिधि भित्र रही प्रस्तावको उपयुक्तताको आधारमा कृषि व्यवसायसँग आवद्ध सहकारी, कृषक समुह र कृषि उद्यमी/कृषि फार्म/कम्पनीलाई लागत अनुमानको आधारमा बढीमा क्रमशः ७०%, ६०% र ५०% अनुदान रकम प्रदान गरिनेछ । स्वीकृत पूँजीगत अनुदान अन्तर्गत पूर्वाधार निर्माण प्रकृति कार्यहरुका लागि दिइने अनुदान रकम पाँच प्रतिशत सम्म रनिङ्ग बिलको आधारमा कन्टिन्जेन्सी वापत कट्टा गर्न सकिनेछ । उक्त कट्टा गरिएको कन्टिन्जेन्सी रकम मन्त्रालय, निर्देशनालय र जिल्ला स्थित कार्यालयबाट नियमित रुपमा गरिने अनुगमन निरीक्षण, सुचना प्रकाशन, बैठक, प्रचार प्रसार र प्राविधिक खर्च आदि शिर्षकहरुमा खर्च गर्नुपर्नेछ ।

४. कार्यक्रम सञ्चालनार्थ सम्बन्धित प्राविधिक सेवाका लागि कृषि सेवाको प्राविधिक सहायक स्तरको एक जना कृषि प्राविधिक व्यवस्थापन कृषि ज्ञान केन्द्रले आवश्यक प्रक्रिया पुऱ्याई गर्नु पर्नेछ र उक्त प्राविधिकको पारिश्रमिक यसै कार्यक्रम मार्फत भुक्तानी गर्नु पर्नेछ । बाँकी रहेको कूल अनुदान रकम लाई देहाय वमोजिमका कार्यक्रमहरुमा प्रतिशतका आधारमा प्रस्तावदाताले प्रस्ताव पेश गर्नु पर्नेछ र सोही वमोजिम भुक्तानी गरिनेछः

(क) अर्गानिक मोडेल कृषि फार्म विकास कार्यक्रमः (६०%)
(ख) अर्गानिक कृषि प्रविधि तथा उत्पादन सामग्री सहयोग कार्यक्रम(२५%)
(ग) क्षमता अभिवृद्धि तालिम कार्यक्रमः (१०%)
(घ) संस्थागत विकास, जनचेतना तथा प्रचार प्रचार कार्यक्रमः(५%)

५. क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्यक्रम सम्बन्धित सार्वजनिक निकायको जनशक्तिबाट सम्भव नहुने भएमा सार्वजनिक खरिद ऐन र नियमावलीको परिधि भित्र रही परामर्श सेवाबाट सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।

उपसचिव	सचिव	मा.विमला के.सी. मन्त्री

११. <u>अनुदानग्राही उपभोक्ताले पालन गर्नुपर्ने शर्तः</u> अनुदानग्राही उपभोक्ताले देहायनुसारका शर्तहरु पालन गर्नु पर्नेछ :

१. अनुदानग्राहीले आफनो स्वीकृत परियोजना सम्बन्धित कामको विवरण, लागत, सम्पन्न अवधि, अपेक्षित उपलब्धि सहितको सार्वजनिक सूचना पाटी कार्यक्रम स्थलमा राख्नु पर्नेछ।

२. व्यवसाय शुरुवात देखि सञ्चालन सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्यको अभिलेख राखेको हुनु पर्नेछ।

३. व्यवसायीले कसैलाई रोजगारी दिएको अवस्थामा करार सम्झौता सहित राख्नु पर्नेछ र मासिक तलव दिने गरी रोजगारी दिएको अवस्थामा अनिवार्य रुपमा बैंक खाता मार्फत भुक्तानी गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

४. कार्य सञ्चालनका क्रममा मन्त्रालय र मातहतका कार्यालयहरुबाट दिइएको निर्देशनको पूर्ण रुपमा पालना गर्नु पर्नेछ।

५. मन्त्रालय र मातहतका कार्यालयले खोजेका बखत अनुदानग्राहीको परियोजना र सञ्चालन कार्य प्रगति हेर्न सक्नेछ र सो कार्य प्रगति देखाउनु सम्बन्धित अनुदानग्राहीको दायित्व हुनेछ।

६. अनुदानग्राहीले सम्बन्धित बाली/वस्तुको बीमा गराउनु पर्नेछ।

७. अनुदान रकम भुक्तानीका लागि सार्वजनिक सुनुवाई गरी रंगिन फोटो सहित पेश गर्नु पर्नेछ।

८. अनुदानमा उपलब्ध गराईएको कृषि यन्त्र उपकरणहरु तथा भौतिक पूर्वाधारहरु कृषि कार्यको समयमा कृषि कार्यमा प्रयोग नगरी अन्य गैर कृषि कार्यमा प्रयोग गर्न पाइने छैन।

९. अनुदानबाट प्राप्त कृषि यन्त्र उपकरण औजारहरु तथा भौतिक पूर्वाधारहरुको मर्मत संभार उपभोक्ता स्वयमले गर्नु पर्नेछ।

१०. अनुदानबाट प्राप्त कृषि औजार उपकरणहरु तथा भौतिक पूर्वाधारहरुको संरक्षण र समुचित प्रयोग गर्ने जिम्मेवारी पूरा नगर्ने उपभोक्तालाई अन्य सेवा सुविधाबाट बञ्चित गरिनेछ। समुचित प्रयोग भएको नपाईएमा अनुदान प्रवाह गर्ने निकायले जुनसुकै बेला औजार उपकरण फिर्ता लैजान सक्नेछ।

११. अनुदानमा प्राप्त औजार उपकरणमा अनुदान दिने निकाय तथा अनुदान रकम नमेटिने मसीले लेख्नु पर्नेछ। भौतिक पूर्वाधारहरुमा सार्वजनिक सूचना पाटी राख्नु पर्नेछ ।

१२. कृषि सामाग्री, वीउ तथा औजार उपकरण खरिद गर्दा आधिकारिक श्रोत केन्द्रबाट मात्र खरिद गर्नु पर्नेछ ।

१३. प्रशोधन उद्योगमा उत्पादन भएका उत्पादनहरुको गुणस्तर सुनुश्चित गर्नु पर्नेछ । उत्पादनको प्रयोगशाला परीक्षण गराउनु पर्नेछ ।

१४. अर्गानिक मोडेल कृषि फार्म विकास कार्यक्रमवाट उत्पादन भएका उत्पादनहरुको अद्यावधिक विवरण राख्नु पर्नेछ र माग भएका बखत उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

उपसचिव

सचिव

परिच्छेद-३

अनुगमन मूल्याङ्कन

१२. <u>अनुगमन मूल्याङ्कन</u> : कार्यक्रम कार्यान्वयनको क्रममा मन्त्रालय/निर्देशनालय/कार्यालयले आवश्यकता अनुसार अनुगमन समिति बनाई जुनसूकै समयमा पनि अनुगमन गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद-४

विविध

१३. <u>पुरस्कार तथा कार्वाहीको व्यवस्था:-</u> पुरस्कार तथा कार्वाहीको व्यवस्था देहाय अनुसार हुनेछ :-

१. तोकिएको समय भन्दा अगाडि, तोकिएको मापदण्ड र गुणस्तरमा कार्य सम्पन्न गर्ने अनुदानग्राही र सम्बन्धित कार्यमा संलग्न कर्मचारीलाई प्रोत्साहन स्वरुप मन्त्रालयबाट कदर पत्र सहित सार्वजनिक रुपमा पुरस्कृत गरी सम्मान गरिनेछ ।

२. सम्झौता तथा कार्यतालिका बमोजिम कार्य नगर्ने अनुदानग्राहीलाई अनुदान रकम उपलब्ध गराइने छैन ।

३. अनुदान रकम दुरुपयोग गरेको पाइएमा प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही गरी सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गरिनेछ ।

४. यस्ता अनुदानग्राहीहरुलाई भविष्यमा सेवा सुविधा नदिने गरी कालो सूचीमा राखिनेछ ।

<u>द्रष्टव्य:</u> यस कार्यविधिमा अन्यत्र जेसुकै उल्लेख गरेको भएता पनि प्रचलित सार्वजनिक खरिद ऐन, नियमावली, कर्णाली प्रदेश आर्थिक कार्यविधि ऐन, नियमावली, कर्णाली प्रदेश खर्च मापदण्ड निर्देशिका तथा अन्य प्रचलित ऐन, नियमावलीमा उल्लेख भएकोमा सोही बमोजिम हुनेछ ।

१४. <u>बाधा अड्काउ फुकाउने:-</u>

१. यस कार्यविधि कार्यान्वयनको क्रममा कुनै बाधा अड्काउ परेमा सो फुकाउने अधिकार मन्त्रालयको हुनेछ ।

२. यस कार्यविधिलाई आवश्यकता अनुसार मन्त्रालयले संशोधन तथा परिमार्जन गर्न सक्नेछ ।

उपसचिव सचिव

अनुसूची-१

दफा ३ को उप-दफा १ सँग सम्बन्धित

गाउँ/नगर पालिकास्तर अर्गानिक कृषि कार्यक्रम समन्वय समिति गठन तथा काम कर्तव्य र अधिकार

१. गाउँ/नगर पालिकास्तर अर्गानिक कृषि कार्यक्रम समन्वय समिति :

सम्बन्धित गाउँ/नगर पालिका अध्यक्ष /प्रमुख	– अध्यक्ष
सम्बन्धित गाउँ/नगर पालिकाको कृषि हेर्ने कार्यापालिका सदस्य–सदस्य	
कृषि शाखा हर्ने प्रमुख	–सदस्य
पशुपक्षिं विकास शाखा प्रमुख	–सदस्य
स्थानीय तहमा कार्यरत संघसस्थाको प्रतिनिधि १ जना	–सदस्य
अगुवा कृषक प्रतिनिधि १ जना	–सदस्य
कृषि सहकारी प्रतिनिधि	–सदस्य
निजी फर्म प्रतिनिधि १ जना	–सदस्य
सम्बन्धित ज्ञान केन्द्र प्रमूख वा निजले तोकेको प्रतिनिधि	–सदस्य
एग्रोभेट प्रतिनिधि १ जना	- सदस्य
कार्यकारी अधिकृत	–सदस्य सचिव

नोट – समितिको बैठक वर्षमा कम्तिमा ३ पटक बस्नेछ र समितिले आवश्यकता अनुसार बैठकमा अर्गानिक कृषि विज्ञलाई आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

२. काम कर्तव्य र अधिकार:

(क) अर्गानिक कृषि कार्यक्रम संचालन र अर्गानिक कृषि प्रवर्द्धनको लागि समन्वयको रुपमा काम गर्ने ।

(ख) समग्र गाउँ/नगर पालिकाको अर्गानिक कृषिको अल्पकालिन, मध्यकालिन तथा दिर्घकालिन योजना निर्माण गर्न सुझाव दिने ।

(ग) कृषि क्षेत्रमा कार्यरत विभिन्न संघसंस्थाहरु, सेवाप्रदायकहरु समन्वय सहकार्य गर्ने ।

(घ) समग्र गाउँ/नगर पालिकाका अर्गानिक कृषि कार्यक्रमको अनुगमन, सुपरिवेक्षण गर्ने ।

(ङ) रासायनिक मल र रसायनिक विषादिको नियन्त्रण र नियमन गर्ने ।

(च) कृषि ज्ञान केन्द्र, भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र तथा प्रदेश भुमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय संग समन्वय र सहकार्य गर्ने ।

उपसचिव सचिव मन्त्री

अनुसूची-२

दफा ३ को उप-दफा २ सँग सम्बन्धित

वडास्तरिय अर्गानिक कृषि कार्यक्रम समन्वय समिति तथा काम कर्तव्य र अधिकार

१. वडास्तरिय अर्गानिक कृषि कार्यक्रम समन्वय समितिः

सम्बन्धित वडा अध्यक्ष	– अध्यक्ष
स्थानीय तहमा कार्यरत संघसस्थाको प्रतिनिधि १ जना	–सदस्य
अगुवा कृषक प्रतिनिधि १ जना	–सदस्य
कृषि सहकारीप्रतिनिधि २ जना	–सदस्य
फर्म प्रतिनिधि १ जना	–सदस्य
शिक्षक प्रतिनिधि १ जना	–सदस्य
कृषि प्राविधिक/कृषि विज्ञ	–सदस्य
वडा सचिव वा वडाध्यक्षले तोकेको कर्मचारी	-सदस्य सचिव

नोट – समितिको बैठक वर्षमा कम्तिमा ३ पटक बस्नेछ र समितिले आवश्यकता अनुसार बैठकमा अर्गानिक कृषि विज्ञलाई आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

२. काम कर्तव्य र अधिकारः

(क) अर्गानिक कृषि कार्यक्रम संचालन र अर्गानिक कृषि प्रवर्द्धनको लागि वडास्तरको समन्वयको रुपमा काम गर्ने ।

(ख) वडास्तरको अर्गानिक कृषिको अल्पकालिन, मध्यकालिन तथा दिर्घकालिन कार्यक्रम र योजना निर्माण गरि वार्षिक कार्यक्रममा समावेश गर्न गाउँ/नगर पालिकामा सुझाव पेश गर्ने ।

(ग) कृषि क्षेत्रमा कार्यरत विभिन्न संघसंस्थाहरु, सेवाप्रदायकहरु समन्वय सहकार्य गर्ने।

(घ) वडास्तरको अर्गानिक कृषि कार्यक्रमको अनुगमन, सुपरिवेक्षण गर्ने ।

(ङ) रासायनिक मल र रसायनिक विषादिको नियन्त्रण र नियमन गर्ने ।

(च) गाउँ/नगरपालिकाकासंग समन्वय र सहकार्य गर्ने ।

उपसचिव

सचिव

मा.विमला के.सी.
मन्त्री

अनुसूची-३

दफा ६ को उप-दफा २(क) सँग सम्बन्धित

अर्गानिक मोडेल कृषि कार्यक्रम सञ्चालनका लागि प्रस्ताव आव्हानको सूचना ।

सूचना! सूचना !! सूचना !!!

यस ....को आर्थिक वर्ष............ को वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार .... अनुदान रकम उपलब्ध गराउने कार्यक्रम रहेको हुँदा .... जिल्लाका इच्छुक कृषक समुह, कृषि सहकारी, कृषि फार्म, उद्यमी कृषकबाट दरखास्त आव्हानको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ । यो सूचना प्रथम पटक प्रकाशन भएको मितिले .... दिन भित्र ....कार्यालयमा तपसिल अनुसारका कागजातहरु संगलग्न राखि आवेदन सहित प्रस्ताव आव्हान गरिएको छ । यस सम्बन्धी थप जानकारीका लागि ....मा सम्पर्क गर्न सकिनेछ ।

आवश्यक कागजात

१. संस्था दर्ताको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि
२. कृषि व्यवसायमा आवद्ध सम्बन्धित सहकारी वा उपभोक्ता समुह वा कृषक समूहले सूचना अवधि भित्रअर्गानिक मोडेल कृषि कार्यक्रम संचालन गर्नसहकारीको हकमा सञ्चालक समितिको अन्यको हकमा संस्थागत निर्णय र विनियम वा विधानको प्रतिलिपि
३. अर्गानिक मोडेल कृषि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अनुसूची -४ अनुसारको प्रस्तावना
४. सम्वन्धित स्थानीय तहको सिफारिस पत्र
५. सहकारी र निजी फर्मको हकमा गत आ. व. को संस्थाको लेखा परिक्षण भएको प्रतिवेदन प्रतिलिपि
६. सहकारी र निजी फर्मको हकमा गत आ. व .सम्म कर वुझाएको वा कर छुट भएको भए सम्वन्धित कार्यालयको प्रमाण
७. सहकारी संस्थाको तर्फवाट कारोवारमा सहभागिताका लागि आधिकारीक प्रतिनिधि तोकेको निर्णय प्रतिलिपि
८. जग्गाको क्षेत्रफल र स्वामित्व वा हकभोग खुल्ने प्रमाण पत्रको प्रतिलिपी
९. आवश्यक पूर्वाधार निर्माण तथा मेशिनरी औजार खरीदका लागि अनुदानग्राहीले व्यहोर्नु पर्ने लागतको अंश व्यहोर्ने क्षमता तथा प्रतिबद्धता भएको प्रमाणित गर्ने कागजपत्रहरु ।

उपसचिव

सचिव

मा.विमला के.सी.
मन्त्री

अनुसूची -४
दफा ६ को उप-दफा २(ख) सँग सम्बन्धित

अर्गानिक मोडेल कृषि कार्यक्रमसञ्चालनका लागि निवेदन ढाँचा

मिति

विषयः अर्गानिक मोडेल कृषि कार्यक्रम सञ्चालनका लागि अनुदान रकम उपलव्ध गरि पाउ ।

श्रीमान् .... ज्यु

....

महोदय

हामी/म निम्न लिखित प्रस्तावना फारम (क) मा दस्तखत भएका व्यक्तीहरु/व्यक्ती वाट ... जिल्ला... गापा/नपा वडा न...... मा पर्ने .... नामक कृषिकम्पनी/कृषिफार्म/कृषिसहकारी/कृषकसमुह/कृषिउद्यमीले अर्गानिक मोडेल कृषि कार्यक्रमसञ्चालनका लागि अनुदान रकमको आवश्यकता परेकोले रु. १० को टिकट टास गरि अनुसूचीमा संलग्न फारम भरि यो प्रस्तावना पेश गरेका छौं/छु ।

निवदेक
कृषक समुह/कृषि सहकारी संस्था/कृषि फार्म/उद्यमी कृषक
अध्यक्ष/प्रतिनिधिको दस्तखत
नामः
पदः
सम्पर्क फोन नं
मितिः
संस्थाको छाप

उपसचिव

सचिव

विमला के.सी.
मन्त्री

अनुसूची–५

दफा ६ को उप-दफा २(ख) सँग सम्बन्धित

कार्ययोजना योजना

प्रस्तावको ढाचा

खण्ड १: आवेदक संस्था /उद्यमीको सम्वन्धी विवरण

आवेदक संस्थाको	नामः..
आबेदकको पुरा ठेगाना	जिल्लाः.. गा.पा/न.पाः...........................वडा नंः............... गाँउ/टोलः................................ ईमेल.................... टेलिफोन नंः...
कार्यक्रम ठेगाना	१. सम्पर्क ब्यक्तिको नामः................................. २.टेलिफोन.......................मोवाईलः................................... ३. फ्याक्सः... ४. इमेल..
आवेदकसंस्थाको किसिम/नाम (कुनै एक मात्र चिन्ह लगाउने)	१. कृषक समूह २.कृषिसहकारी ३.उद्यमी ४.समूह सहकारीमा आबद्ध कृषक ५.अन्यखुलाउने)............................... ....
संस्था स्थापना भएकोमिति	गते/महिना/बर्ष...
सम्बन्धित सरकारी निकायमा संस्था दर्ता भएको	दर्ता नम्बर .... सस्था दर्ता गर्ने निकाय... मितिः(दिन/महिना/बर्ष)..
भ्याट/प्यानदर्ता नं.	....
बैंक खाता विवरण	बैंकको नामः ठेगानाः खाता नं.: खाता संचालकहरुको नामः

उपसचिव   सचिव   विमला के.सी. मन्त्री

कार्यक्रमको साराशं

प्रस्तावित व्यवसायको नाम	
प्रस्ताव पेश गरेको कृषिमूल्य श्रृङ्खला	
जम्मा लागत रु.	
अनुदान माग रु.	
स्वलगानी रु.	
कार्यक्रम संचालन स्थल	जिल्लाः ....न.पा./गा.पा. वार्ड नं: स्थानः मोहडाः समुद्र सतहदेखि उचाईः.................मि
वर्तमान क्रियाकलापहरु	
प्रस्तावित कार्यक्रमको प्रमुख उद्देश्य	• •
प्रस्तावित कार्यक्रमका मुख्य क्रियाकलाप	• •

खण्ड २ कार्यक्रमको विवरण

२.१ प्रस्तावित कार्यक्रम योजनाको भूमिका र पुष्टयाई
व्यवसायको नाम, मुख्य काम र प्रकृति, अवस्था, उपलब्धीहरु, कृषि सामग्रीको उपलब्धता, सम्भावित आम्दानी कृषकलाई प्रस्तावित कार्यक्रमबाट हुने फाइदाहरु उल्लेख गर्ने ।

उपसचिव सचिव विमला के.सी. मन्त्री

२.२ समस्याहरु, अवसरहरु	
प्रस्तावित कार्यक्रमको प्रमुख समस्या तथा अवसरहरु तथा तिनमा आधारित क्रियाकलापहरु जसले समस्याहरुलाई खुकुलो बनाउछ र अवसरहरुको उचित उपयोग ।	
समस्याहरु	अवसरहरु र मूल्य अभिबृद्धिका अवसरहरु,
१ २ ३..	

२.३ प्रस्तावित क्रियालकपहरु

बढिमा ५०० शब्दभित्र प्रस्तावित क्रियालकपहरुको संक्षिप्त विवरण (के, कसरी, कस्ले, कहाँ गर्ने)

क्रियाकलाप १ भकारो सुधार

क्रियाकलाप २ जैविक मल

क्रियाकलाप ३ जैविक विषादी

क्रियाकलाप ४ रैथाने बाली संरक्षण संवर्द्धन

....

२.४ नतिजा र प्रतिफल	
प्रतिफल सूचकहरु	कार्यक्रमको लक्ष्य
क्षेत्रफल	.........रोपनी
उत्पादन	.........संख्या, ...टन
उन्नत प्रविधि, उन्नत जात, मेशिनरी औजार तथा पूर्वाधारको उपयोग	मुख्य-मुख्य मेशिन औजार तथा जातको नाम, प्रकार तथा क्षमता उल्लेख गर्ने
विक्रि परिमाण बृद्धि	......टन/वार्षिक
आम्दानी बृद्धि	रु. ..../वार्षिक
रोजगारी बृद्धि	......जना स्वरोजगार, ...जना वर्षैभरी रोजगार, ... जना वा कार्यदिन आंशिक रोजगार

उपसचिव सचिव विमला के.सी. मन्त्री

३. कार्य संचालन क्षमता र अनुभव

३.१ अनुभव:

यसमा प्रस्तावकको प्रस्ताविक क्रियाकलाप गरेको अनुभवको अवधि, प्राप्त गरेको तालिमको विवरण, उत्पादन, बाली संरक्षण तथा व्यवस्थापन एवं बजारीकरण सम्बन्धी जानकारी, आपुर्तिकर्ता (कृषि, सामग्री आपूर्तिकर्ता), सेवा प्रदायक एवं विक्रेता बीचको सम्बन्ध आदि उल्लेख गर्नु पर्दछ ।

३.४ जनशक्ति

किसिम		संख्या	दलित	म्हिला	जनजाति	मधेशी	अन्य	पिछडिएको क्षेत्र
प्राविधिक	पूर्णकालिन							
	आशिंक							
व्यवस्थापकीय	पूर्णकालिन							
	आशिंक							
श्रमिक	वर्षभरी							
	आवश्यकता अनुसार							

४. उत्पादन तथा बजारीकरण योजना:

क्र.सं.	उत्पादनको नाम	उत्पादन गर्ने महिना/समय	उत्पादन परिमाण		बजारीकरण			
			इकाई	परिमाण	इकाई	परिमाण	दर रु	जम्मा
१								
२२								
कुल जम्मा उत्पादन								

५.वितिय योजना÷

व्यवसायिक कृषि कार्यक्रमको कृयाकलाप,बजेट तथा लागत साझेदारीको बिस्तृत बिवरण

सि.न.	कार्य बिवरण	एकाई	परिमाण	दर	जम्मा	लागत साझेदारी

उपसचिव

सचिव

मा.विमला के.सी.
मन्त्री

					रकम रु.	माग गरेको अनुदान रु	अनुदानग्र हीले	माग गरेको अनुदान रु
क.	पूँजिगतखर्च (पूर्वाधार बिकास तथा मेसिनरी)							
१	भौतिक संरचनातथाब जार पूर्वाधार विकास	संख्या						
१.१.								
१.२.								
१.३.								
२	सिंचाई पूर्वाधार/दाना ब्यवस्थापन	संख्या						
२.१								
२.२								
२.३								
३	मेसिनरी औजार उपकरणहरु	संख्या						
३.१								

उपसचिव   सचिव   मा.विमला के.सी मन्त्री

३.२								
३.३								
	पूँजिगतखर्च जम्मा(क)							
ख्	चालु खर्च							
४	उत्पादन सामग्रीहरु							
४.१								
४.२								
४.३								
५	श्रम	कार्य दिन						
५.१	दक्षश्रम	ब्य. दिन						
५.२	अदक्षश्रम संख्या							
६.	पारदर्शितात था सुशासन							
६.१	व्यवसायिक कृषिकार्यक्रम को संक्षिप्तविवरण लेखिएको सार्वजनिक सूचना पाटी	संख्या						
६.२	सार्वजनिक	पटक						

सचिव

	सुनुवाइ							
६.३	व्यवसायिक कृषिकार्यक्रमको अन्तिमप्रतिबेदनतयारी	संख्या						
	चालु खर्च जम्मा(ख)							
	व्यवसायिक कृषिकार्यक्रम कोकुलखर्च (क+ख)							

नोटः भौतिक पूर्वाधारहरु निर्माणको लागि डिजाइन, लेआउट तथा लागत ईस्टिमेट मन्त्रालय वा अन्तर्गतका निकाय वा अन्य आधिकारिक निकायको आधिकारिक व्यक्तिले तयार गरेको हुनुपर्ने छ ।

३.६ कार्यतालिका

क्रियाकलाप	अवधि (महिना)												
	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	

३.७ जोखिम व्यवस्थापन

जोखिमको तह	सम्भावित जोखिम	जोखिमको प्रकृति र व्यापकता	व्यवस्थापन रणनीति

उपसचिव

सचिव

विमला के.सी.
मन्त्री

प्रदेश सरकार
भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
कर्णाली प्रदेश
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल

पूर्वाधार निर्माण			
उत्पादन			
बजारीकरण			

३.८ वातावरणीय र सामाजिक व्यवस्थापन

क्रियाकलाप	प्रभाव	न्यूनिकरणका उपायहरु	अनुगमनका सूचकहरु	कैफियत
पूर्वाधार निर्माण				
उत्पादन				
बजारीकरण				

सचिव

मा.विमला के.सी
मन्त्री

उपसचिव

स्व–घोषणा पत्र

कृपया (□ ✓) चिन्ह लगाउनु होस्)

हाम्रो संस्था कुनै राजनीतिक संघ–संगठन, विदेशी वा सरकारी स्वामित्वमा रहेका संस्थान वा धार्मिक समूह होईन ।	
हाम्रो संस्था वा अनुदान उपभोग गर्ने संस्थाका सदस्यहरु वा संस्थाबाट सञ्चालित व्यवसाय नेपाल वा अन्य कुनै देशको नियम–कानूनद्वारा मुद्दा–मामिलामा संलग्न रहेको छैन ।	
हामी कारोबारमा टाट पल्टेको वा व्यवसायमा क्षतीग्रस्त भएको वा हाम्रो मामिला अदालतको अधिनस्थ रहेको वा साहुहरु बीच विवाद रहेको वा हाम्रो कारोबार कुनै पनि निकायद्वारा रोक्का गरिएको छैन ।	
हामी व्यवसायिक आचरणमा आरोपित, जालसाजी गरेको, भ्रष्टाचारी ठहरिएको, अपराधिक समूह वा क्रियाकलापमा संलग्न भई गैर–जमानती वारेन्टमा रहेका छैनौ ।	
हामी कुनै गम्भीर एवं नकारात्मक प्रकृतिको पेशामा संलग्न रहेका छैनौ ।	
हामीले कर तथा सामाजिक सुरक्षाको योगदानमा प्रचलित कानुन बमोजिम दायित्व पूरा गरेका छौं ।	
हामी कार्यक्रमको खरीद तथा अनुदान प्रकृयाको शर्तहरुको पूर्ण पालना गर्न सहमत छौं ।	
हामी आवेदन मूल्याङ्कन प्रकृयामा कुनै पनि कर्मचारीलाई प्रभावित गर्ने छैनौ ।	
हामीले यस व्यवसायका लागि अन्य कुनै श्रोतबाट अनुदान प्राप्त गरेका छैनौ ।	
हामीरसायनिक विषादि र रसायनिक मलको प्रयोग गर्ने छैनौ ।	

माथि उल्लेखित विवरण वा जानकारी गलत प्रमाणित भएमा प्रचलित नियम कानुन अनुसार कारवाहीको भागीदार बन्ने स्व–घोषणा गर्दछौं ।

नामथरः

पदः

संस्थाको नामः

संस्थाको छापः

उपसचिव

सचिव

विमला के.सी.
मन्त्री

अनुसूचि–६
दफा ८ सँग सम्बन्धित

प्रस्ताव मुल्याङ्कनका आधारहरु

क्र.सं.	मुल्याङ्कनका आधारहरु	अधिकतम अङ्क	कैफियत
१	प्राविधिक ज्ञान, शिक्षा, अनुभव तथा तालिम	१०	
२	व्यवसायिक योजना	२०	
३	प्राविधिक पक्षहरु (सिचांई, हावापानी, प्रस्तावित व्यवसायको उपयुक्तता)	१५	
४	वित्तिय पक्षहरु (लागत सहभागिता, वित्तिय संस्थाको पहुच)	१०	
५	उपज बजार संवन्धि पक्षहरु (सडक, विधुत, बजार माग)	५	
६	लक्षित वर्ग (लैंगिक तथा सामाजिक समावेशिकरण)	५	
७	खेति प्रणाली व्यवस्थापकिय पक्षहरु (एकिकृत कृषि, अर्गानिक खेति प्रणालीको अवलम्वनको अवस्था)	१०	
८	स्थानीय स्रोत साधनको प्रयोग तथा रोजगारी सृजना	५	
९	नयाँ तथा स्थानीय सृजनशिल प्रविधि प्रयोग	५	
१०	रसायनिक मल तथा विषादिको प्रयोगको अवस्था	५	
११	रैथाने बाली, पशुपक्षीं	५	
१२	दीगोपना (प्राविधिक, आर्थिक, वातावरणिय तथा सामाजिक दीगोपना)	५	
	जम्मा	१००	

उपसचिव

सचिव

मा. विमला के.सी.
मन्त्री

अनुसूची–७

दफा १० को उप-दफा १ सँग सम्बन्धित

सम्झौता पत्रको नमुना

यो सम्झौता पत्र............कार्यालय/केन्द्र (यस पछि पहिलो पक्ष भनिएको) र .... समुह/सहकारी संस्था/सञ्चालक समिति/उपभोक्ता समिति...... गा.पा /नपा वडानं. टोल (यस पछि दोस्रो पक्ष भनिएको) बीच तपसिलको शर्त वमोजिमको कुराहरुलाई पालना गर्ने कुरा मञ्जुर गरिन्छ।

१. यो सम्झौता, सम्झौता भएको मिति .... देखि प्रारम्भ भएको मानिनेछ र यो सम्झौतामा संलग्न स्वीकृत प्रस्तावना/इष्टिमेट वमोजिमको कार्य यथाशिघ्र संचालन गरि मिति २०७५ साल महिना गतेसम्म संम्पन्न गरेर आवश्यक कागजात सहित दोस्रो पक्षले पहिलो पक्ष समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।

२. यस सम्झौता बमोजिमको अर्गानिक मोडेल कृषि कार्यक्रम सम्बन्धी कार्य दोस्रो पक्ष आफैले गर्नुपर्नेछ। दोस्रो पक्ष आफैले नगरी अन्य व्यक्ति वा संस्था मार्फत गराउन पाइने छैन ।

३. प्रथम पक्षले दोस्रो पक्षलाई स्वीकृत प्रस्तावना/इष्टिमेट अनुसारको कार्य सञ्चालन गर्न योजनाको प्रकृति अनुसार वढीमा तीन किस्ता वा एकमुष्ट रकम देहाय बमोजिम भुक्तानी गरिने छ,

   १. सम्झौता भएपछि कार्ययोजना, पेश्की मागको निवेदन, बैंक सुरक्षण वा बीस प्रतिशत कार्य सम्पन्न हुने प्रमाण पेश गरे पछि पेश्कीको रुपमा प्रथम किस्ता वापत अनुदान रकमको २०% भुक्तानी,

   २. पचास प्रतिशत कार्य सम्पन्न भएपछि सम्पूर्ण बील भर्पाई सहित पहिलो किस्ता फछ्र्यौट गरी जम्मा ३० % पहिलो रनिङ्ग बीलको रुपमा भुक्तानी,

   ३. सबै कार्य सम्पन्न भई कार्य स्वीकार प्रतिवेदन सहित अन्तिम प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि ५०% तेस्रो तथा अन्तिम किस्ताको रुपमा भुक्तानी ।

४. सम्झौता वमोजिमको कार्य संचालन तथा सम्पन्नको लागि पहिलो पक्ष मार्फत अनुदान स्वरुप रु. (अक्षरेपी ....) र दोस्रो पक्षको लागत सहभागिता रु. ....(अक्षरेपी..) व्यहोरिनेछ ।

५. दोस्रो पक्षले सम्झौता बमोजिमको अर्गानिक मोडेल कृषि कार्यक्रमका लागि सम्झौतामा समावेश गरिएको श्रोत वाहेक अन्य कुनै सरकारी, गैह्र सरकारी संघ संस्थावाट सहयोग, अनुदान आदि प्राप्त गरिने भए प्रथम पक्षलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

६. दोस्रो पक्षले सम्झौता बमोजिमको काम गर्दा प्रथम पक्षबाट खटिएका प्राविधिकहरुले दिएको निर्देशनको पालना गर्नु पर्नेछ ।

७. पूर्वाधार निर्माण तथा मर्मत सम्भार गर्दा दोस्रो पक्षले निर्माण तथा मर्मत सम्भारको संरचनागत विवरण र लागत खुलाई सर्वसाधारण सबैले देख्ने गरी सार्वजनिक स्थानमा सम्पूर्ण विवरण सहितको सार्वजनिक सूचना पाटी राख्नु पर्ने छ ।

८. दोस्रो पक्षले निर्माण कार्यको सार्वजनिक जानकारीका लागि Public Audit गराउनु पर्नेछ ।

उपसचिव　　　　सचिव　　　　...विलला के.सी. मन्त्री

९. सम्झौता बमोजिमको अर्गानिक मोडेल कृषि कार्यक्रम सम्बन्धी कार्य सोही आ.व. भित्र सम्पन्न गर्नु पर्नेछ।
१०. प्रथम पक्षले दोस्रो पक्षलाई भुक्तानी दिंदा प्रथम पक्ष समक्ष विल पेश भएपछि यथाशिघ्र सम्बन्धित दोस्रो पक्षको नाममा एकाउन्ट पेई चेक मार्फत भुक्तानी दिनेछ ।
११. दोस्रो पक्षको लापरवाहीको कारणवाट कार्य सम्पन्न नभई हानि नोक्सानी भएमा त्यसको सम्पूर्ण जिम्मेवारी दोस्रो पक्षले लिनेछ ।
१२. दोस्रो पक्षले सम्झौताको शर्त र कार्य तालिका बमोजिम .... मिति सम्म यो सम्झौता वमोजिमको सम्पूर्ण कार्य (डिजाइन र इष्टिमेट अनुसार) पूर्ण रुपमा सम्पन्न गरी सञ्चालनमा ल्याउनेछ ।
१३. सम्झौता बमोजिमको निर्माण तथा मर्मत सम्भार सम्बन्धी सम्पन्न भई कार्य स्वीकार प्रतिवेदन अनुरुप संरचना हस्तान्तरण भैसकेपछि सो को मर्मत सम्भार सम्बन्धी कार्य सम्बन्धित दोस्रो पक्षको हुनेछ ।
१४. सम्झौता बमोजिमको कार्य गर्ने सम्बन्धमा कुनै विवाद आएमा प्रथम पक्षको निर्णय अन्तिम मानिनेछ।
१५. यो सम्झौतामा उल्लेख भएका कुराहरुमा यस वमोजिम र अन्य कुराहरुमा प्रचलित ऐन नियम अनुसार हुनेछ ।

पहिलो पक्ष

दस्तखत :-
नाम :-
पद :-
मिति :-
कार्यालयको छाप :-

दोस्रो पक्ष

दस्तखत :-
नाम :-
पद :-
मिति :-
संस्थाको छाप :-

रोवर

दस्तखत :-
नाम :-
ठेगाना :-
मिति :-

दस्तखत :-
नाम :-
ठेगाना :-
मिति :-

उपसचिव

सचिव

मा.विमला के.सी.
मन्त्री